

ikkebestomindre kunnet danne sig 177 Pantelaanercontoirer ved Siden af samme, hvilket forekommer mig at være et sikkert Beviis for, at de, der ere nødsagede til at søge Laan, ikke tage videre Hensyn til de i Endringsforslaget omhandlede Goder; thi som Goder maae de betragtes af den ærede Forslagsstiller. Det er Ting, som Vedkommende slet ikke lægge Vægt paa; thi, hvis det var Tilfældet, vilde ikke de 177 Pantelaanercontoirer kunne bestaae ligeoverfor den ene gamle, store og kjendte Forretning, der netop yder, hvad Endringsforslaget tilsigter. Hvad det angaaer, at Pantelaanerne skulle opbevare Tingene til Indløsning i 3 Maaneder, da forekommer det mig, at det er en Bestemmelse, om hvilken man med Sikkerhed kan antage, at den vil forbyde Laanene. Den Pantelaaner, som nu har en raff Omfætning, idet han raff kan afsætte de Ting, der ikke ere indløste af Laansøgerne, men som efter Forslaget skal være forpligtet til at opbevare Tingene i 3 Maaneder, maa jo have et ganske andet Locale og maa indrette sig ganske anderledes paa at conservere de Ting, som han paa den Maade er forpligtet til at opbevare i saa lang Tid, end han nu maa, og, naar Renten er givet fri, og han altsaa kan forlange, hvilke Vilkaar han vil, kan man være overbeviist om, at han ved Laanets Givelse samtidigt gjennem Renten vil lade sig betale, at han i 3 Maaneder skal opbevare Tingene, ligesom han fremtidigt vil lade sig det betale, at han er tvungen til at realisere Panterne paa en Maade, hvorved han muligens kan have Tab paa, hvad han oprindeligt har laant ud. Ved Auctioner vide vi Alle, at der meget hyppigt obtineres forbausende høie Priser, men at det ligesaa ofte er Tilfældet, at der kun opnaaes forbausende lave Priser. Dette er Chancer, som der ikke er nogen Tvivl om, at Pantelaaneren, som man kan supponere er en Mand, der i høi Grad seer paa sin egen Fordeel, vil vide at benytte sig af til at forbyde Laanet for den Vedkommende. Jeg troer derfor ikke, at man kan vedtage de to Bestemmelser, som her ere foreslaaede, uden tillige at indfætte en Bestemmelse om, at Renten skal være fast. Naar Renten tillige er fast, vil det dog altid være en Nødvendighed for Pante-

laaneren, hvis han vil opfrue Conditionerne, at begaae en ligefrem Overtrædelse af Loven; men her, hvor Renten er fri, vil det ligefrem være lagt ham i Munden at sige: Der er lagt et Vaand paa Dig, som muligt kan blive til Tab for Dig; det maa Du søge forud at gjøre Dig betalt for hos den, der vil have Laan hos Dig. Det er dette, der gjør, at jeg stadigt har sagt, at man ikke skal gjøre et Brud paa Contractsfriheden. Jeg kan ikke erkjende, at man i nærværende Tilfælde vil opnaae et Gode, der berettiger En til at gjøre et Brud paa et Princip, som ellers er anerkjendt. Idet jeg ingenlunde vil have det stillet op som det Principale, at man fremfor Alt skal lade Contractsfriheden blive staaende, vil jeg blot have det givet, at man, for at gjøre Brud paa den, skal obtinere Noget derved. Men, hvis man vedtager de her foreslaaede to Bestemmelser, uden i Forbindelse dermed at optage en Bestemmelse, hvorved Regler for Renten af Pantelaan m. m. fastsættes, anseer jeg det for at være aldeles givet, at Conditionerne ville blive flettere for dem, der søge Laan, og det er dog virkelig ikke det, der skal beafstedkommes ved det Lovforslag, som vi her have under Behandling om Pantelaanere.

Sonne: Under 2den Behandling troer jeg, at den ærede Taler, der nu fatte sig, ikke mindre end 4 Gange anførte det samme Exempel fra Assistentshuset, for at bevise, at det jo slet ikke hjalp Noget med saadanne Bestemmelser, thi for Assistentshuset har man dem, men man benytter dem ikke, man gaaer alligevel til Laaneanstalterne. Nu vil jeg slet ikke opholde mig ved, at der kan være forskjellige Omstændigheder, som ere Grunden til, at man ikke benytter Assistentshuset; der er s. Ex. forskjellige Artikler, paa hvilke Assistentshuset ikke laaner, der er forskjellige Tider, hvor man der ikke er paa Contoiret o. s. v. Derimod vil jeg gjøre opmærksom paa, om den ærede Taler da ikke seer, at netop dette Exempel er et Beviis mod ham, at det netop beviser, at den frie Concurrence ikke kan værne om dem, som benytte Laaneanstalterne, og at det altsaa derfor er nødvendigt at vedtage en Lov, som kan beskytte dem. Han anførte, at, naar der ikke